

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre ... 150 Lei.
Fél évre ... 75 Lei.
Egy negyed évre 87-50 Lei.
Egy órá ... 12-50 Lei.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyesít-
vasutak palotájában

TELEFON-SZÁM: 100.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság

Bulevardul Regele Ferdi-
nand L. (József töl.-út 22-
TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1920.

Szerkesztő:
Stauber József.

Kedd, december 14

Országos gyász.

A bucarestii bombamerény-
lettel kapcsolatban tudvalevőleg
a kormány nyolc napos országos
gyászt rendelt el. A távirati uta-
tás ma érkezett meg a város-
ra. Dr. Robu János polgármes-
ter a távirat alapján a következő
hirdetményt adta ki.

A bucarestii gyalázatos bom-
bamerénylet következtében mar-
tirhalált haltak halála nemzeti
gyásznak nyilvánítottatván, elren-
delem, hogy ezen gyász és ha-
zafiúi fájdalom kifejezése céljá-
ból a város területén levő köz-
épületekre nyolc napon keresztül
a gyászlobogók kitűzessenek.
Arad, 1920. évi december hó 13.
Dr. Robu polgármester.

Hír az üzletvezetőség
ittmaradásáról.

Tegnap érkezett haza Bucures-
tiből Mihajlovič helyettes vasut-
igazgató fia, a ki a vasutasok me-
morandumát vitte a vezérigazga-
tósághoz. A bucarestii vezérigaz-
gató úgy nyilatkozott előtte, hogy
az üzletvezetőséget nem helyezik
el Aradról, hanem csak a timisoa-
rai (temesvári) üzletvezetőséghez
beosztott tisztviselőket helyezik el
Craiovába. Hír szerint a vasuta-
sok memorandumja is kedvező el-
intézkést nyerhet, amennyiben a C.
F. R. vasutasok is meg fogják
kapni a nyugdíjat. Mindezekről
azonban hivatalos értesítés még
nem érkezett az üzletvezetőséghez.
Annyi azonban bizonyos, ha ez
meg történik, a vasutasoknak több
mint 75 százaléka leteszi az eskü-
t. Itt említjük meg, hogy Pascu-
tiu volt aradi kerületi vasutigaz-
gató ma délután utazott el Bucu-
restibe, hogy az ottani vezérigaz-
gatósnál helyettes igazgatói ál-
lását elfoglalja. Ugyancsak ma ut-
azott el Drugarin titkár is, akit a
személyi ügyek referensének ne-
vezett ki a vezérigazgatóság. Az
aradi üzletvezetőséget ma vette
át Francu, a satumarei (szatmári)
igazgató.

Elrendelték a bonok
beváltását.

CLUJ (Kolozsvár). A pénzügyi
államtitkársághoz Bucurestiből tá-
virat érkezett, a mely szerint a
kormány megbizta a Banca Natio-
nalat a negyven százalékos bonok
beváltásával. A beváltás időpont-
járát nézve még nem történt intéz-
kedés.

— AZ OSZTRAK KÖZTAR-
SASÁG UJ ELNÖKE. Bécs. A
szövetségi gyűlés ma választotta
meg Ausztria új köztársasági el-
nökét. Nagy szótöbbséggel dr.
Heinisch Mihály szociálpolitikai
írót választották meg, aki egyik
párthoz sem tartozik.

A pénzbeváltás megsemmisítését követelik

BUCURESTI. Minf ismeretes,
a pénzügyminiszter utasította a
Banca Nationalat a negyven szá-
zalékos bonok beváltására. A bank
tegnapi ülésén foglalkozott e kér-
déssel, de egyelőre még nem szö-
vegezték meg a választ, amelyet
a pénzügyminiszter felhívására
adni fognak. Érdekes, hogy a nem-
zeti liberális párt a beváltással
kapcsolatban konferenciát tartott,
amelyen hibáztatták a kormány
eljárását, amelyet a beváltás kö-
rül tanusított és végül határozati
javaslatot fogadtak el, amelynek
lényege szerint a párt el fog járni
a kormánynál, hogy az egész be-
váltási rendeletet semmisítse meg,
állapítson meg új beváltási

arányt, vegye alapos vizsgálat
alá a bejelentett koronamennyisé-
gek származását és a bélyegző-
ket vizsgálja felül a bejelentők há-
borus nyereségeit és ezek alap-
ján tegyen a kormány újabb in-
tézkedést. A kongresszuson ugyan
is azzal vádolták a kormányt,
hogy az nagyfokú mulasztást kö-
vetett el akkor, amikor időt enge-
dett arra, hogy majdnem három-
szor annyi bankjegy került bevál-
tásra, mint amennyi a lebélyegzés
idejében forgalomban volt. A kor-
mány mulasztásának és a bevál-
tási arálynak tulajdoníthatják azt,
hogy a leu árfolyama a külföldön
esett és hogy az ipari cikkek any-
nyira megdrágultak.

A bombamerénylet — bolsevisták műve

(Ellopták Radu püspök nagykeresztjét.)

BUCURESTI. A szenátusban
elkövetett bombamerénylettel kap-
csolatban a bucarestii Siguranta
igazgatója azon véleményének
adott kifejezést, hogy a tettesek
határozottan kommunisták lehet-
tek és az ő gyanúja különösen egy
George Marin nevű egyénre irá-
nyul, aki a legveszedelmesebb
kommunista. Érdekes, hogy a
nagy zürzavarban Radu püspök

gyémántos nagy keresztjét ellop-
ták, a melynek felkutatására most
szintén megindult a nyomozás.
Azon a helyen, ahol a bomba el-
volt rejtve, megtalálták a szolgál-
személyzet seprűit is és így most
abban az irányban is kiterjesztik
a vizsgálatot, hogy mikor kerültek
oda a seprűk, mert az illetőnek, a
ki azt oda tette, föltétlenül látnia
kellene volna a bombát is.

LEGUJABB

AZ EGYETEMRŐL KIZÁRT
ZSIDÓK. Budapest. Az egye-
temről kizárt zsidó hallgatók
ügyét a karácsonyi szünetben re-
vidiálni fogják.

BABARCZY ÜGYÉT ELNA-
POLTÁK. Budapest. Báró Ba-
barczy ügyében a tárgyalást de-
cember 14-ig elnapolták.

BÖRTÖNRE ÍTÉLT KOMMU-
NISTA ALEZREDES. Budapest.
Kerekes József alezredes a pro-
letárdiktatura idején Szamuely
Tibor parancsára a Ludovica
akadémián proletár parancsnok-
képző tanfolyamot létesített. Ez-
ért az alezredest haditörvény-
szék elé állították, amely rang-
fosztásra és három évi börtön-
büntetésre ítélte.

AUSZTRIA NEM AKAR NA-
GYOBB HADSEREGET. Bécs.
Az antant azt követeli Ausztriá-
tól, hogy a katonai létszámot
emelje fel és 24000 főnyi hadse-
reg helyett 30000 főnyit követel.
Az antant ellenőrző bizottsága
Cucari olasz tábornok vezetésé-
vel Bécsbe érkezett.

JUGOSZLÁVIA TÁMOGATJA
JASZIÉKAT. Bécs. Itteni lapok
azt írják, hogy Linder Béla és
Jászay Oszkár Belgrádba érkez-
tek, ahol a szerb kormány segít-
ségét kérték a baranyai köztar-
saság felállításához. Hír szerint
a jugoszláv kormány megígérte
a támogatást és arra kötelezte
magát, hogy Jászayékot magyar

támadás esetén katonailag támo-
gatni fogja.

PRÁGÁBAN MINDEN CSEN-
DES. Prága. A cseh fővárosban
teljes nyugalom uralkodik. Az
egyik gázgyárban katonaság dol-
gozik, a többiben pedig a munká-
sok felvették a munkát.

MIBE KERÜL A LIKVIDÁLÓ
BIZOTTSÁG? Bécs. Az Osztrák-
Magyar Bank likvidáló bizottsá-
ga úgy Ausztriának, mint Ma-
gyarországnak havonként egy-
millió létszázézer koronájába
került.

OLASZORSZÁG A BOLSE-
VIZMUS ELLEN. Róma. Az olasz
kormány a terjedő bolsevizmus
ellen erőlyes rendszabályokkal
védekezik. Több bolsevista ve-
zért letartóztatott.

Jelentkezzenek az idegenek

Az aradi Siguranta főnöke a kö-
vetkező hivatalos közlést adta ki:
A belügyminiszter ur felhatalma-
zása alapján felhívom az összes
itt tartózkodó idegen, a volt szö-
vetséges és semleges állampolgá-
rokat, akik az idegenek ellenörz-
sére vonatkozó törvény rendelkezé-
zéseinek nem tettek eleget, hogy
egy hónapon belül az illető állam
konzuli hivatalától, amelynek pol-
gárai, utlevelüket váltsák ki és
azt személyesen alulírottak mu-
tassák be. Seful serviciului I. Reu.

Tilos a leu kivitele.

BUCURESTI. A pénzügyini-
niszterium elrendelte, hogy a leu
kivitele Jugoszláviába, Ausztriába,
Németországba és Csehszlovákia-
ba tilos. A tilalommal a miniszte-
rium azt célozza, hogy a leu érté-
két emelje.

A valutapiac.

Páris, szikratávirat december
12-ről: Dollár 17, márka 23.25, leu
23. Bucuresti: Dollár 69, márka
1.01. Arad: A valutapiac a mai
napon csendes volt. Kurzusok:
Dollár 67-67.5, márka 1.02. Timi-
soara (Temesvár): Dollár 67.5,
márka 1.02. Zürich zárlat: New-
York 646, Páris 38, Prága 725,
Budapest 130, Zágráb 425, Bucu-
resti 875 Bécs 190, osztrák lebé-
lyegzett korona 125.

A III. osztályu kereseti adó

A III. osztályu kereseti adó
folytatolagos tárgyalása folyó év
december hó 14-én a következő
sorrendben fog történni: Márky
István, Glessinger Győző, Mardt
Emil divatkereskedők, Komlosán
Györgyné, Radó Sebőné, Landler
Rezső, Altmann Lajos, Brád Má-
ria, Fehér Imre, Gotoi Sofia, Győr
bíró Erzsébet, Grozán Tivadar,
Kelner Lajosné, Kromberger Ist-
vánné, Muha Emilné, öz. Németh
Lajosné, Stefanov Mihály, öz.
Popovits Sándorné, Krisztv Má-
ria, Benkő József, Morár (Mol-
nár) Miklós, öz. Brog Jánosné,
Nádasy Péterné, Barta Ferenc,
Brenner Jánosné, Ciegler Izrael,
Fried Ida, Gábor Miklós, öz.
Grün Henrikné, Kohn Ilonka, Kra-
mer Jakabné, Mojsza Péter, Wei-
ner Alajosné, Fekete Béla, Godra
Lajosné, Gombos Józsefné, Hed-
rich Laura, Hubert Jánosné, Kol-
czán Katalin, Kozma János, Mor-
ritz Szidónia, Molnár Ferencné,
Simon Mihály, Zinner Adám, Cser-
mák Ferencné, Frideczky Mihály-
né, Gintner Adám, öz. Jeney Mi-
hályné, Mesner Ferencné, Papp
József, Dombradi Jenő, Kertész
Fülöp, Kincses Józsefné, Kocsis
Sándorné, Köblös Sándorné, Kri-
sán Pálné, Lefkovits Sámuel, öz.
Mánásy Béláné, Mezei Árpádné,
Pitner Szidonia, Rózsahegyi Ist-
vánné, Tellinger Menyhért, Tóth
Sándor, Mészáros János, Josity
Anna, Katranucz István, Nagy Já-
nosné, öz. Schmidt Lászlóné, Fdi
Károly, Kavarik Mihályné, Marca
Julianna, öz. Nedelkó Mihályné,
Balogh Rózsi élelmiszerkereske-
dők, Siklován György, Vlat Ist-
ván, Balcsó Antal, Steiner József,
és Jenő, Codilla Sándor, Fodor
Zsigmond és Reisinger Sándor,
Virág Kálmán, Bozsik Ernő, Éber-
lein Ferencz és Virág Kálmán,
Fábián József és tsa, Fenyves Ká-
roly, Jiraszek Ferenc, Mizera Jó-
zsef, Szömördényi Rezső és Ká-
nya Bábots István, Gráf Sándor,
Gécs Károly, Szántai Lajos, Masz-
ni János, Tabakovits Emil, Kéri
Lénárd építészek.

Irodalom és művészet.

Dr. Janovics Jenő

az aradi színészekhez.

Dr. Janovics Jenő elűji (kolozsvári) színházvezető aradi tartózkodása alatt részt vett azon egyesületi tanácsülésen, amelyet szombaton tartottak a színházi irodában. A tanácsülésen megbeszéltek a színház belső ügyeit is. Ennek folyományaként dr. Janovics a következő meghívást intézte a városi színház tagjaihoz:

— Szükségesnek tartom, hogy teljes elismeréssel fejezzem ki a komoly és áldozatkész munkálkodás fölött, amit az aradi színház művészmélyzete és igazgatósága vállalva kifejt. Mivel azonban azt, hogy a közönség érdeklődésének fenntartása és fokozása fontos existenciális érdeke elsősorban a színház tagjainak s jól tudva azt, hogy ez érdeklődés fokozása attól függ, mennyire tudja a színház felkészíteni művészi teljesítményét és változatossá lenni műsorát, arra kérem a színház minden tagját, hogy átnévesse egy pár hétre, amíg a mostani munkátlanság megszűnik, rendkívül időben is buzgalommal és panasz nélkül, megfeszített szorgalommal vegyen részt a próbákban. Dr. Janovics Jenő, az Erdélyi és Bánati Magyar Színház egyesület elnöke.

* **A peleskei notárius** tegnapi előadására — mondhatjuk — örömmel ment el a közönség, mert azt remélte, hogy a rég játszott, pompás humorral megírt magyar komédia nagyszerű előadásában fog színtörőkölni. A jóhiszemű közönségél kínos csalódás érte. Fejtelenség, kapkodás, szerep nemtudás, zavar uralkodott a színpadon az egész előadás tartalma alatt. Megtörtént az is, hogy a karimésfél egyszerűen ott hagyta a pulpitust és a zenekari igazgatónak kellett egy éleckszámot dirigálnia. Győző Alfréd, Barics Gyula, Várday és Benkőné hiába igyekeztek az előadás sorsán enyhíteni, nem sikerült. A repríz csufosan megbukott. A közönség nagyrésze bosszankodva távozott a színházból és hallatszottak olyan hangok is, hogy ilyen előadások rendezésével még a vasárnapi közönséget is elszoktatják a színházba járástól. Ugy tudjuk, hogy a készültségnek az az oka, hogy a darabot kevés próbát tartottak. A közönség nem törődik a színház belső ügyeivel, de joggal, elvárja, hogy amikor rég nem látott magyar darabot tűznek műsorra, azt teljesen felkészülve, gördülékenyen játsszák az egyébként lehetséges színészek. (Ky.)

* **Chanuka-ünnepély.** A vasárnapi Chanuka-ünnepély alkalmából Arad város zsidó közönségének színe-java zsufofálásig megtöltötte a Perényi-utcai Öreg Otthonának olvasótermét. Dr. Vág-völgyi Lajos főrabbi hatásos magas szárnyalású beszéde nyitotta meg az ünnepséget, amelynek jelentőségét lelkes szavakkal méltatta. A magas színvonalon álló műsor második száma dr. Kell József, Kell Rézső, Mittermüller József és Guttmann Oszkár vonós négyese volt. A közönség nem győzött elgel gyönyörködni a művészi játékban. Fränkel Olga erre az alkalomra szerzett hangulatos koncert-előadást adta elő zongorán művészi készséggel. Majd Faragó Rézső olvasta fel a közönség nagy tetszése mellett szellemes, szípkázó költeményét, Hehs Magda csengő énekében és kiforrott éneklésében gyönyörködött ezután a közönség. Az énekesnőt dr. Goldzieher Albert kísérte zongorán. Igen lecsattant Bodnár Klára táncszáma, amelyet kiforrott művészettel, plasztikusan adott elő. Ráskai Miksa a töle megszokott rutinnal énekelt néhány operarészletet Gellért Pál színházi karmester zongorakísérete mellett.

Károlyi panaszkodik. Allást keres Olaszországban.

FLÖRENZ. Károlyi Mihály gróf, a volt magyar köztársaság elnöke jelenleg Florenzben van és allást keres, mert pereit és az elszennvedett üldöztetés következtében elszegényedett. A Nuovo Giornale intervjút közöl, melynek során egyebek között azt a kérdést intézte hozzá, hogy miképpen határozta el magát arra, hogy a hatalmat a kommunistáknak adja át.

— Nem akartam polgárháborút támasztani — felelte Károlyi — mely pedig elkerülhetetlen lett volna abban az időpontban, tekintettel az antant követelményeire és a Magyarországon akkor lábra kapott forradalmi mozgalomra. Különben nem kell azt hinni, hogy Magyarország jelenlegi helyzete jobb, mint a milyen a kommunista világban volt. A nép éhséget szenved, a termelés rendkívül csekély, a pénz még értéktelesebb. Magyarország jelenlegi politikája kettős célra törekszik: az egyik a Habsburg-ház egveduralmának helyreállít-

ását célozza, a másik mérsékeltebb és jogszerűbb. Ez a dunai konföderáció megvalósításán fáradozik, amely Ausztriát, Magyarországot és Csehszlovákiát foglalná magában.

Károlyi ennek a konföderációnak híve, de csak gazdasági, nem pedig politikai egyesülés alakjában. Károlyi aztán személyes szenvedéseiről szólt.

— Birói eljárás folyik ellenem Számos olyan bűncselekmény miatt emeltek vádat ellenem, a melyeket nem követtem el. Mikor a háború kitört, és Amerikában voltam. Visszatérésemkor Franciaországban letartóztattak és két hónapig fogva tartottak. Most azt rójják terhemre, hogy Poincaré, aki személyes ismerősöm, szerezte vissza szabadságomat olyképpen, hogy én feltételeit elfogadtam volna, ami nem felel meg a valóságnak. Vagyonom zár alatt van. Ha visszatérnék Magyarországra, azonnal letartóztatnának s lehet, hogy ki is végeznének.

A műsor utolsó száma betelöltte az est sikerét. Dr. Kell József hegedűn és dr. Goldzieher Albert zongorán adták elő a zsidóknak örökségét himnuszát, a kol-nidret. Az előadás sikeréért a hölgybizottság és annak fáradhatatlan elnöke, Tenner Józsefné lelkesen működtek.

* **Az Alarcos-bál** nagy olasz operát ismétli meg kedden a színház. A közelmúltban nagy tetszéssel fogadott kiváló operát, amely iránt ezuttal is szokatlanul élénk érdeklődés nyilvánul meg. Közkívánatra tűzte műsorra újból a színház igazgatósága. A nagy opera főszerepeit ezuttal is Várday Margit, Halmos Mici, Szeghő Lili, Róna, Takács, Barics és Ladiszlay játsszák.

* **A Trilby Tompos Ella vendéjelleptével** kerül színre szerdán a színházban. A nem mindennapi művészi tehetséggel rendelkező urhölgy már egyszerű jelentős sikert aratott a híres dráma nagy női főszerepében s újabb jellepté-bizonyára csak öregbiteni fogja sikerét.

Operett-bemutatóra készül ismét az aradi színház. A Cigánygrófnő nagy sikere után pénteken újból egy budapesti sláger operettet ismer meg az aradi közönség. Az újdonság címe: Anzalka és ebben csaknem az egész operett személyzet pompás szerephez jutott. A színház látás igyekezettel készül az új operett-premierre, amelytől jelentősebb, nagyobb sikert várnak, mint amelyet a Cigánygrófnő elért Aradon. Kívánatos volna, ha a színház direktiója ez alkalommal is nyilvános próbát rendezne, hogy a sajtó még idejében informálhassa a közönséget az újdonságról.

* **Sebestyén Géza társulata** Szegeden. Sebestyén Géza sokat hányalott társulata végre hajlékhoz jut. Amióta Sebestyén Timisoaráról (Temesvárról) eltávozott, azóta állandóan üldözi a balsors a társulatot. A nyári szezon a budai színházban gyenge volt és hogy az ősszel felvonult a Várszínházba, még kevesebb sikerrel játszott a társulat és a napi bevétel annyi sem volt, amennyi a lütségi költségre kellett. Sebestyén Géza most megállapodott Palágyi Lajos szegedi igazgatóval, hogy társulataikat télire egyesíti és a szegedi színházban közös előadásokat tartanak. Palágyinak ugyanis nem a legfényesebben ment eddig Szegeden és a közönség nem igen pártolta. Most remélik, hogy a Sebes-

tyén társulat jó hírneve megmenti a szegedi szezont. Az első közös előadást december 15-én fogják tartani.

Csüförtökön két előadást tartanak a színházban. Délután az iskolák kívánságára a Parasztecsület és Bajazzók operákat mutatják be az ifjúságnak. Este a legnépszerűbb Farkas darabot, az Iglói diákok-at ismétlik meg, amely iránt ezuttal is élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Dr. Janovics Jenő a színházban. Janovics Jenő dr. elűji (kolozsvári) színházvezető Aradon tartózkodása alkalmával, mint az erdélyi és bánati magyar színészeti főfelügyelője, meglátogatta az aradi színházot. A teljes számban jelen lévő növendékeket alaposan kikérdezte Janovics dr. és a kapott feleletekből meggyőződött arról, hogy az aradi színház hivatása magaslátán áll, amit teljes elismerése kíséretében ki is jelentett a színház vezetői előtt.

* **A Modern Kabaré mai műsorán** kitűnő számokkal szerepelnek: Várday Aladár, Nádassy Ernő, Halász Rózsi, Kármán Elta, Mezey Nelly, Parvulescu trió, Bébé, Lantos, Rudas Bandi, Fila Jönescu, stb. Színre kerülnek: „Mórty” és az „Ökör” című kacagtató boházatok.

* **Az Apolló mozgószínház műsora:** december 14-én: „Nagy fogadás.” Fantasztikus dráma.

* **Az Uránia csak vasárnap és ünnepnap tart előadásokat.** Az Uránia színház központi fűtőköszüléke elromlott és nagy átalakítások válnak szükségessé. Mindaddig, amíg ezek a munkálatok el nem készülnek, az Uránia színház csak ünnepnapokon és vasárnapokon tart előadást, amikor a munkások nem dolgoznak. Kárpótlásul az igazgatóság a legújabb és legszenzációsabb filmeket fogja műsorra tűzni.

Fantasztikus bűnügyi dráma az Apollóban. Harry Piel a leg szeniálisabb mozirendezők közé tartozik. Minden filmje a mozitechnika fejlődésének egy újabb halálkövét jelenti, új meglepetéseket tartogat a közönség számára. A tegnapi bemutatott filmdramájában, a „Nagy fogadás”-ban a villamos energiával kormányozható műemberek szédületes problémáját állítja be megkapóan érdekes mese keretében. A műember megteremtésének kísérlete pompásan sikerül, a reá bízott feladatnak kifogástalanul tesz eleget, de az utolsó pillanatban a kitűzött cél előtt a kísérlet

csődöt mond: a tudós villamos telepe felrobban, az explosió magát a ludót is megöli, a műember pedig élettelen bábként omlik össze. Harry Piel mesteri kézzel dolgozza fel ezt a problémát. A nagyszerű drámai filmet még kedden és szerdán mutatja be az Apolló.

Tüdőgyulladás a selyemharisnya miatt.

PÁRIS. Ama nők száma, akiket az utóbbi napokban tüdőgyulladással a kórházakba szállítottak, szokatlanul nagy. Hogy hányan fekszenek otthon tüdőgyulladásban, azt nem lehet tudni. A L'Ouvre című lap szerkesztője megkérdezte a párisi orvosi fakultás egyik tanárát, vajon nincs-e megint pátha-hullámról szó. A tanár kijelentette, hogy erről szó sincs, hanem inkább egy fagyhullámról, amely a nők lábát támadja. A tömeges megbetegedések oka a vékony selyemharisnyákban rejlik.

Magyarok a „Capsában”

Bucaresti leglátogatottabb cukrászdájáról és kávéházáról: a közismert Capsáról az „Aedeverul” ezt a humoros apróságot írja: A politikai riportereket elszigetelték. A „Capsá”-t rohammal vették be új Románia kisebbségei. A híres kávéház törzspublikumát alkotó hírlapírók és politikai férfiak le vannak fegyverezve. A versaillesi szerződést a Capsában betű szerint alkalmazták s a kisebbségek éppen úgy rendezkedtek be a Capsában, mint odahaza. A valóságban aztán a kisebbségek alakították meg a többséget, viszont a „mieink” kisebbségben maradtak. A „mieink” lemondással vették tudomásul az új helyzetet. Respektáljuk a versaillesi szerződést. Azok, akik a háború előtt a Capsában intézték el az ország dolgait, majd nem mind eltűntek a forgalomból. Néha-néha még megjelennek néhányan a régi „Capsai” gárdából és igen sértődötten vergődnek keresztül a kávéházat elfoglaló mindkét nembeli „kisebbségek” között. Szegények, idegenek lettek Nagyromániában. A mostani atmoszférában bizonyos nehézségekkel végzik a sziesztaást. A havannák és pipák füstjéből megállapíthatjuk, hogy magyar többségű kisebbségünk van. Egyébként az, hogy a kávéház minden asztalára magyar lapokat terítenek fel, bizonyítja, hogy Kun Béla barátai és ellenfelei rendezkedtek be a Capsában. A mi közönségünk is átöltözött. A mi oligarcháink már nem tisztelik meg többé ezt a IV-ik internacionálét, mely a Capsában ültette fel a székhelyét. A bojárrok és udvaroncok helyét — féltékenyen és nosollyal az ajkukon, nehogy megsértse az új klientélet — néhány regátheli „mi” politikus s néhány régi herozsdás, ott szélsőséges apollóvá vedlett újságíró foglalta el. Ezek alkotják most a capsai arisztokráciát az ismert újságíró-barát. Melaxa cenzor nagy kétségbeesésére, az egyetlen, aki naponta háromszor tiltakozik a versaillesi szerződés ellen, amely ennyire megváltoztatta a kávéház fizonomiáját.

AZ „ARADI KÖZLÖNY”
bekapcsolt telefonszáma 151.

A Lusitania hadianyagot szállított.

Londoni távirat nyomán jelenti budapesti tudósítónk, hogy *Malone*, Newyork kikötőjének vámhivatalnokja szenzációs leleplezést tett. Eszerint a németek által megtorpedezett *Lusitania*, amelynek elszültszete volt az amerikai hadihajónak, *hadianyagot szállított*. *Wilson* kormánya annak idején tiltotta, hogy erről bármit is nyilvánosságra hozzanak. A németek a Lusitaniát 1916-ban süllyesztették el az ir partok közelében. Tettüket a németek azzal indokolták, hogy a hajó nagymennyiségű hadianyagot szállított és csak azért engedtek az amerikai utasokat a hajóra, hogy a hadidugárut titkolják. Ez az eset óriási felháborodást keltett az egész világban és a németek ellen ségeit nagyon megszorította.

Razzán elfogott betörő.

Grilla Ovidiu rendőrprefektus rendelkezésére tegnap este a rendőrség bünygyi osztályának detektívjei nagy razziat tartottak. Az erkölcsrendészeti szempontból elrendelt razziat a detektívek 9 órakor kezdték és bejárták a kávéházakat, vendéglőket és mulatóhelyeket, ahonnan különösen sok cseledeányt állítottak elő. Több mint százra megy azoknak a száma, akiket bekisértek és közülük 67 leányt őrizetben is tartottak reggelig. Ezután orvosi vizsgálatra vitték őket, majd a rendőri büntető bíróság elé kerültek az éjjeli órákban történt igazolatlan kinnmaradásért. A bekisért nők közül ötvenet a közkórházba szállították, a többiek pedig, akik nem bírnak aradi illetőséggel, a rendőrség kitoloncolja. A razzia alkalmával elfogták *Keller* Jánost, aki most szabadult ki a bucarestii rendőrség fogházából és naponta kellett az aradi rendőrségen jelentkeznie. Kellerről bebizonyult, hogy a Klein-féle zsirlopásnak ő a tettese és több vagonfeltörést is követett el.

Ehén halt szazezrek.

(Németország és Franciaország vesztesége a háboruban.)

BERLIN. A Németországban most folyó gyermekmentési akcióval kapcsolatban a népjóléti miniszterium közléseket tett a német nép egészségügyi viszonyairól és megállapítja, hogy főként a gyermekek egészségügyi viszonyai borzalmasak. A közlések szerint a háboru alatt az éhségblokádk következtében 800,000 aggyastyan, asszony és gyermek pusztult el. Ehhez járul a háboruban elhalt kétmillió katona és a születési arány csökkenése, ami szintén körülbelül 4 millió lelket tesz ki, úgy hogy Németország a háborut közel 7 millió ember veszteséggel jejezte be. Különösen négy betegség pusztított és pedig: a görvéllykór, a vérszegénység, a rachitis és a tüdővész. Ezekhez járult még a rossz táplálkozás miatt csontlágylás és angolkór.

PARIS. *Marin* képviselő a kamarában jelentést terjesztett elő a világháboruban résztvett államok veszteségéről. A jelentés szerint Franciaország vesztesége 1919. június 1-éig 1,381,000 halott, ami a mozgósítottak tizenhat és fél százalékát teszi ki.

A kenyér fontosabb a királykérdésnél.

A magyar nemzetgyűlés valósága.

BUDAPEST. *Nagyatádi-Szabó* István kihallgatáson volt *Horthy* Miklós kormányzónál. A kihallgatás után kijelentette tudósítónk előtt, hogy a kormányválság ügyében a döntés alkalmasint holnap történik meg. A király-kérdésben a személyi részt kikapcsolták, a kérdés elvi részére azonban az állásfoglalás elkerülhetetlen.

BUDAPEST. *Vass* József közlelmzési miniszter tudósítónknak kijelentette, hogy a közlelmzés problémája, az ellátatlanok szükségleteinek biztosítása az év végéig, továbbá a termelők mentése további zaklatásoktól, az egyszerű gyomorproblémát meghaladó belső és külpolitikai jelentőségű kérdés, amely fontosabb a királykérdésnél. A miniszter reméli, hogy a fontos kérdéseket meg lehet oldani, amennyiben számíthat a termelőosztály áldozatkész-

ségére. Kijelentette még, hogy a külföldre nem szállítottak ki lisztet és ennek ellenére sincs lisztfelesleg.

BUDAPEST. *Rubinek* Gyula kereskedelmi miniszter kijelentette tudósítónknak, hogy valószínűleg egészen új ember kerül a politika élére. Valószínű, hogy nemcsak kormányválságról, hanem a nemzetgyűlés válságáról is szó lehet, a mi kiszámíthatatlan hatással lehet. *Haller* István miniszter szerint *Horthy* kormányzó még nem találta meg azt az embert, akiben teljesen megbízhatik. A válság tárgyi feltételeit tisztázták, a kibontakozás tisztán személyi kérdésen mulik.

BUDAPEST. Politikai körökben a parlamenten kívüli politikusok közül *Tóth* Jánost, gr. *Apponyi* Albertet és gróf *Ráday* Gedeont emlegetik miniszterelnököknek.

HIREK.

— **WILSON MEGKAPJA A NOBEL-DIJAT.** A *Matin* megerősíti azt a hírt, hogy a Nobel-díjat *Wilson* kapja meg.

— **SZLOVÁKIA AUTONOMIÁJA.** Pozsony. Egy rózsahagyó lap jelentése szerint *Benes* cseh külügyminiszter az angol kormány nyomására *Hlinka* pátert magához hívatta, hogy Szlovákia autonómiaja ügyében tárgyaljon vele. Más jelentések szerint Lengyelország szintén autonómiait követel Szlovákia részére.

— **A BAKSIS ELLEN.** Bucuresti. A kormány lapja az *Indrep* tarcá felhívást közöl a közönséghez, hogy minden egyes esetben tegyen jelentést, ha akármilyen közhivatalnokok megvesztegetéséért pénzt fogadnak el. A feljelentések az illetékes katonai kerület visszaéléseket ellenőrző hivatalához (serviciul de contrul al abuzurilor) intézendők.

— **A KÉNYSZERMUNKÁRA ITÉLT SZOCIALISTÁK.** Bucuresti. A legfőbb katonai bíróság tegnap foglalkozott a legutóbb öt évi kényszermunkára ítélt szocialista vezérek felebbezésével. A bíróság rövid tanácskozás után a felebbezéseket elutasította.

— **FELEMELIK A VASUTI DIJSZABÁST.** Bucurestiből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a vasuti személy- és teher-tarifát száz százalékkal felemeli.

— **KERESKEDELMI ÉS IPARI SZAKÉRTŐ.** Miután a városi bizottsága kereskedelmi és ipari ügyekkel is foglalkozik és a bizottságnak nincs megfelelő szakértője, dr. *Robu* János polgármester szakértőül *Zima* Tibor kereskedelmi és iparkamarai főtitkárt nevezte ki. A polgármester a kinevezést jóváhagyás végett a prefectushoz terjesztette.

— **FOGORVOSOK KONGRESSZUSA.** Bucuresti. A román fogorvosok szakszervezete 1921. január hó 19-én és 20-án Bucurestiben nagy kongresszust tart, amelyre a fogorvosokat ez uton hívja meg. Mindazok a fogorvosok, akik a kongresszuson résztvenni óhajtanak, ebbeli szándékukat a fogorvosi szervezet titkárával, dr. *Munteanu* fogorvossal közölnék. lakik Bucurest Calea Victoria 184. sz. A kongresszus foglalkozni fog többek között azzal a kérdéssel, hogy miképpen lehet védekezni az

illetéktelen fogtechnikusokkal szemben és tárgyalni fogja a fogászati tanszék megszervezését.

— **RABBIK A CIONIZMUS ELLEN.** Az oradea-marei (nagyváradi) ortodox izraelita hitközségben éles harc dúl. Az ottani ortodox rabbik, *Fuchs* Benjamin, *Zimmerbaum* Pinkász, *Klein* Jakab és *Pollák* Ezaiás irásbeli deklarációt adtak ki, melyben hivatkozva tiltották attól, hogy a cionista szövetségnek tagjai legyenek. A deklarációt azzal indokolták, hogy a cionizmus veszélyezteti a Tóra vallását.

— **BÉLYEGET A KÉRVE-NYEKRE.** A pénzügyigazgatóság felsőbb rendeletre felhívja mindazokat, akik bélyegköteles kérvényeket adnak be a közhivatalokhoz, hogy tegyenek a kérvényeikre bélyeget, mert ellenkező esetben ügyük elintézetlen marad.

— **TOLSTOJ FIA ROMÁNIA-BAN.** Bucuresti. A *Konstantin* nevű orosz hajóval Krim szigetéről 900 orosz menekült érkezett Konstanzába. A menekültek között igen sok előkelő személy van és pedig *Utrain* tengernagy, *Tolstoj* gróf, a nagy orosz író fia, számos tábornok, szenátor, orvos és mérnök. A román kormány a menekülteket a tulcai táborban helyezte el, amelyet orosz menekültek tartózkodására rendeztek be.

— **A LEGSZEBB KITÜNTE-TÉS.** Melbournei jelentés szerint *Hughes* ausztráliai miniszterelnöknek a háboru folyamán és a békekonferencián teljesített szolgálataiért angol és ausztráliai barátai 25,000 fontról szóló csekket ajándékoztak, ami körülbelül hét és fél millió koronának felel meg.

— **FORRAI TÁNCÁKADÉMIA** e hét végén megnyílik. Növendékek úgy magánórákra, mint csoport kurzusra e hét folyamán még fölvehetnek a Fehér Kereszt első emeleti irodájában, d. u. 3-6-ig.

— **A KORONA EGYKOR ÉS MOST.** Egy bécsi osztrák vetette föl szomorúan ezt a kérdést: mit lehet ma venni egy koronával? És megállapította, hogy legfeljebb csak egy ujságot. Ezzel szemben a háboru előtt vehetett vele negyed kiló cukorkát, vagy 12 finom szivar, vagy 350 gramm linzi tortát, vagy ehetett volna egy jó gulyást, vagy ihatott volna egy korsó sört s mellé négy pogácsát, vagy villamoson elrándulhatott volna Pozsonyba, sőt egy gallért és pár

kézelőt is vehetett volna Egy koronáért a háboru előtt.

— **Uj egészségügyi törvény.** Ma rendelet érkezett a városi orvosi hivatalhoz, amelyben a miniszterium azt az értesítést küldi, hogy a mai napig érvényben levő egészségügyi törvények megszűntek. Ezentúl a királyságbeli egészségügyi törvények lépnek életbe.

— **Cukrot kap a város.** Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a város nagyobb mennyiségű cukrot vásárolt a közönség részére. Dr. *Robu* János polgármester ma kijelentette munkatársunk előtt, hogy a cukor már utban van Arad felé és a napokban meg is érkezik. A cukrot a közlelmzési vállalat osztja szét, még pedig sokkal olcsóbb áron, valószínűleg fele áron a jelenleg árusított cukornál.

— **Biztosítva a város világitása.** Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma kérdést intézett dr. *Robu* János polgármesterhez a város világitására vonatkozólag. A polgármester kijelentette, hogy a város világitása egy hónapon belül teljesen rendezve lesz, amennyiben a villamos mű oly nagymennyiségű szénét kap, hogy belátható időn belül világitási zavarok nem állhatnak elő.

— **Fogtechnikusok jelentkezése.** A városi orvosi hivatal felhívja az összes aradi fogtechnikusokat, hogy még e héten mindennap délelőtt 9-10 óra között jelentkezzenek igazoló irataikkal az orvosi hivatalban. Az új egészségügyi törvény értelmében ugyanis a fogtechnikusok ezentúl nem az iparügyosztályhoz, hanem az orvosi hivatalhoz tartoznak.

— **ARAD, A BOTRÁNYOK VÁROSÁ.** Aradi asszonyok veseasztala. Bucuresti-Budapest. Kertész Dezső bucsuja. Arad közönsége. Jegyzetek a hétről. Pál vallomása. Szenzációs színházi hírek, versek, riportok, humoreszkek teszik változatossá az Aradi Élet legújabb számát.

Mikulás mint valóok.

Egy aradi hadimilliomost, akinek nemcsak gazdagságáról, hanem zsugoriságáról is sokan ismernek, Mikulás napján értékes karkötőt pillantott meg a felesége karján. A milliomos, aki nemcsak másokkal, hanem feleségével szemben is igen szűkmarku, gyanút fogott és érdeklődni kezdett az ékszer származása felől. Az élénk fantáziával rendelkező feleség férje megnyugtatótására azt a mesét találta ki, hogy Mikulás éjjelen az ablakba tette cipőjét és reggel az értékes karkötőt találta benne. A különben modern férfi természetesen nem hitte el a Mikulás-mesét, kutatni kezdett, hogy ki rejtőzhetik az öreg Mikulás álarca alatt. Megtudta, hogy az ékszer előző nap egy gazdag aradi fiatalember vásárolta egy aradi ékszerésztől. A bizonyítékok sulya alatt megtört asszony mindent bevallott és azt hozta fel mentségül, hogy férje zsugori volt vele szemben. A férfi még aznap beadta a válókeresetet felesége ellen.

A szerkesztésért ideiglenesen

KÁROLY JÓZSEF
felel.

Consulat: ALEX. FRUGINA

A művészeti szalon december 15-én nyílik meg a Kultur-palotában.

Gyakorlott, perfekt könyvelő és levelezőnt keresek. 4992

Cím a kiadóhivatalban.

Elsőrendű szövegírni és szöveggyártást (aradi textil gyár gyártmányát), valamint rövid-, költés és szövegtárkban dusan felszerelt raktárát ajánlja. 4933

Hirschtold és Társa

Str. Moise Nicora Arad, Petőfi-utca 1. sz. (Bing-ház).

Köhögés,

vagy rokedtség ellen

Elwe pemetefucukorka legjobb.

Kapható mindenütt. 10041

Raktáron van s azonnal szállítható

Kocsikenőcs
Tovotkenőcs
Hengerolaj tuihevített goznek
Kristályola
Faszijkorong
Drótszeg minden mérethen
Patkósarok
Patkószeg
Kalapács
Trágyavilla
Reszelő
Klingerit és Moorit
Gummilemez
Gummitömő
Darabos szalmiak
Szalmiak elemekhez
Csapágyfém minden fajta
Csiszolókörong
Fenőkeszűiek
JENKINS-szelep
Feszmerő
Körfűresz
Kendertömő
Malomszitaselyem
Kötéláru
Tisztító pamut
Termenyszák
Horganylemez
Kénap és virág
Csiszolópapír
Benzinmotorok fűreszszattal és anélkül. 4968

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

Sibiu (Nagyszében), Salzgasse 22.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

MINDENNEMŐ kézimunkát és cigarettatöltést vállalok. Cím a kiadóban. 0013

FEHÉRNEMŐ hímzést, stáfirung-készítést gyorsan és jutányos árért vállalom. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9960

APOLÓNÉK ajánlkozok sok évi gyakorlattal bíró fiatal nő. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9960

KÖNYVELŐNŐ, ki periekt magyar-német levelező, gyors- és gépiro felvétetik. Ajánlatok eddigi működés és fizetési igények megjelölésével. Megbízható és pontos jellegre. Klein az Est kiadóba kéretnek. 10324

BEJÁRÓNŐ jó fizetéssel azonnal felvétetik 3 lagu családdhoz. Cím Klein (Est) hirdetőjében. 10325

INTELLIGENS ügyes elárúsító leányok felvételnek az iparművészeti szalonban. Strada Consistoriului (Batthyányi-utca) 26. szám. 5060

Lakás.

BUTOROZOTT szoba teljes ellátással kiadó urino részére. Cím Klein (Est) hirdetőjében. 10324

Vétel es eladás.

HAT ÉVES, fiugyermeknek való crém scheidott ruha, sötétkék télikabát, ezüst cigarettatárcsa eladó. Strada Consistoriului (Batthyányi-utca) 23. szám, 1. em. jobbra. 900

UJ BUTOR HITEL! Értesitem a közönséget, hogy beszerezhetnek ebédő, hálószoba, egyes fa- és vasbutorokat. 1000 Lei után fizet hetenként 6 Leit. GARAI butorüzletében, Asztalos Sándor-utca 8. szám. 4221

LEGSZEBB ES LEGOLCSÓBB karácsonyi ajándékok a Salon Artistiqueben Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. 10351

MÉRLEG, tíz kilós, új, eladó. Illics, Hal-tér 13. 5063

GAZ TAKAREKTÜZHELY 3 főzőlánggal, 2 sütővel, fehér zománc, olcsón eladó. Bővebbet Határ-utca 11. 5053

OLCSÓN ELADÓ 38-as új bagaria és sárga cipő, egy gyermekkosci, Strada Crisán (Karolina-utca) 5. flszint, ajtó 7. 5049

JÓKARBAN levő hosszú zongora olcsón eladó. Vécsey-utca 10. 5058

HÁROM fiatal jó hizolt sertés eladó. Apaffy-utca 1. 5057

NAPPALI GARNITURA, teljesen új, eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9960

MÉHES, 25 család méhvel, sürgősen eladó. Strada Hotorán (Erzsébet-utca) 6. 5059

DÖRR zongora kitűnő szerkezettel, alig használ, eladó. Strada Popa Joan Russu (Lujza-utca) 3. 10325

EGY új, görény garnitúra eladó. Megtekinthető Ioanovits szücs cégnél. 5061

KÖNYVTÁRAKAT, hangjegyeket, festményeket és bélyeggyűjteményeket vesz Kerpel könyvkereskedés. 924

Ingtalan.

SÉGA, tujtelep Drégely-utca 12. számú ház sütődével jutányosan azonnal eladó. Érdeklődni Strada Kálvin János-utca 35. alatt. 5062

Különfele.

EGY meglevő iparvállalat némi tőkével lársat keres szakismeret nem szükséges. Cím a kiadóban. 5055

EGY jól berendezett lakatos és szerelőműhely más vállalat miatt eladó. Cím a kiadóban. 5054

HOLLAND-AMERIKA LINIE.

Képviselet: ERDÉLY, BÁNÁT és MÁRMAROS részére.

Lazarovics ügynökség: Temesvár. Aradi képviselet: Friedmann Imre bankházában, Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 8-ik szám alatt (a Minorita templommal) szemben.

Indul Aradról minden héten csütörtökön és vasárnap. :: Utazási időtartam:

ARAD NEW-YORK
ARAD ARGENTINIA
ARAD BUENOS-AIRES } 15 NAP.

Utások továbbirányítása: Belgrád, Triest, Modona, Páris, Havre, Boulogne. Csak kellő pénz felatt rendelkező egyének utazhatnak Amerikába!!

Az Aradi Kötő- és Kötőszövőgyár R.-T.

telefonszáma:

45.

MEGNYILT HARMATH SI COMP.

fűszer és csemege kereskedése

Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 18.

:: volt Lázár Gyula cég ::

Olcsó árak, pontos szolid kiszolgálás.

Előkező pénzintézet 11 évi bankgyakorlattal bíró, jelenleg is hasonlító ügykört betöltő főosztályos, mérlegképes könyvelő, jelenlegi felmondatlan állását irodafőnök, főkönyvelő, titkári vagy hasonló vezető állásért előrelépő elsőrendű kereskedelmi és bankadminisztratív. Referenciák érdeklődők ajánlatát, Diszpozícióképes" jellege alatt Wallinger hirdetőjében (Lázár-utca) folyó hó 20-ig.

Főmőlnárt

keres...-t belépésre 3...-os vidéki gőzmalom. Megkivántatják a kereskedelmi és esere örles teljes tudása. Lakás biztosítva. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal eddigi működés megjelöléssel és fizetési igényekkel. 5050

Ella-malom

Kétféle, Temes megye címrendők.

Bel- és külföldi különlegességek érkeztek.

George Wajdits

„Jezus Szive” gyógyszerára Boulevardul Regele Ferdinand 11. (Jozsef főherceg-ut.) 1033.

CIPÓK

BUDISCHOVSKY PRAGA

elsőrangú minőségben, férfiak, nők és gyermekek részére, kizárólag nagybani eladás mellett kaphatók

LA PRETUL FIX

Rendkívül olcsó árak! 5015 BUCURESTI, STRADA CAROL 38.

Karácsonyi ajándékokat a művészeti szalonban vegyen!